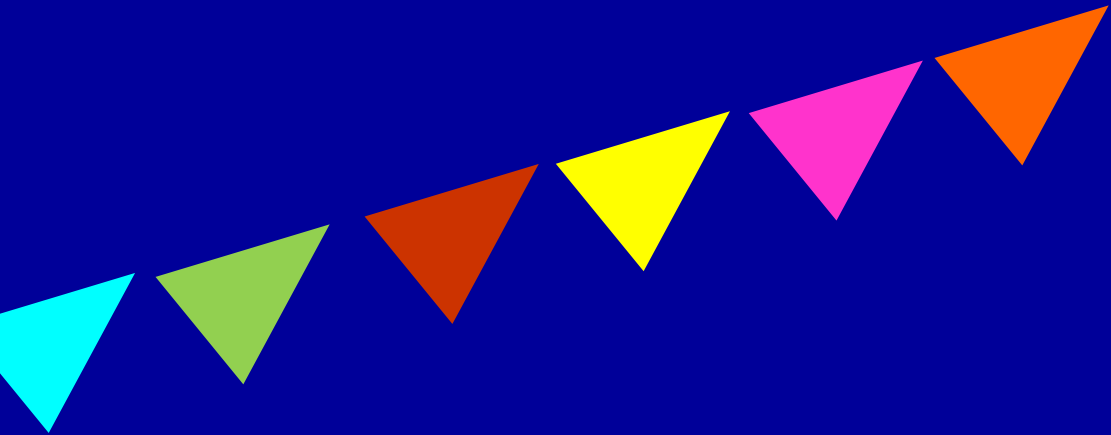

ทักษะคาดการณ์อนาคต

Foresight the Future

รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่

รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ทักษะคาดการณ์อนาคต

Foresight the Future

รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่

รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ทักษะคาดการณ์อนาคต Foresight the Future

รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่

รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล

พิมพ์เผยแพร่ออนไลน์ กันยายน 2562

แหล่งเผยแพร่

ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้

www.curriculumandlearning.com

พิมพ์ที่

ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้, กรุงเทพมหานคร

หนังสือเล่มนี้ไม่มีลิขสิทธิ์ จัดพิมพ์เพื่อส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และการแบ่งปัน

คำนำ

หนังสือ “ทักษะคาดการณ์อนาคต Foresight the Future” เล่มนี้ เขียนขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายความสำคัญของทักษะคาดการณ์อนาคตที่มีต่อผู้เรียน และแนวทางการพัฒนาทักษะคาดการณ์อนาคตให้กับผู้เรียนจากกิจกรรมที่ง่ายไปสู่กิจกรรมที่ยาก และซับซ้อน

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องได้มากพอสมควร

รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่

รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล

สารบัญ

1. บทนำ	1
2. ความหมายของการคาดการณ์อนาคต	1
3. ประโยชน์ของการคาดการณ์อนาคตที่มีต่อผู้เรียน	2
4. แนวทางการพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะคาดการณ์อนาคต	3
5. บทสรุป	7
บรรณานุกรม	8

ทักษะคาดการณ์อนาคต

Foresight the Future

1. บทนำ

การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง เป็นคุณลักษณะสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ สิ่งที่คุณเรียนต้องมีคือความสามารถในการมองอนาคตหรือการคาดการณ์อนาคต แล้วเตรียมความพร้อมของตนเองตั้งแต่วินาทีนี้ เพื่อให้พร้อมรับกับอนาคตที่คาดการณ์ไว้ เป็นมิตติมูมิคุ้มกันในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ความหมายของการคาดการณ์อนาคต

การคาดการณ์อนาคต (Foresight the Future) เป็นความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศต่างๆ ที่มีเข้ามา แล้วคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อาจเป็นอนาคตในระยะสั้น

หรืออนาคตระยะยาวก็ได้ แล้วพัฒนาตนเองให้พร้อมที่จะดำรงชีวิต
ในอนาคตตามที่คาดการณ์ไว้

3. ประโยชน์ของการคาดการณ์อนาคตที่มีต่อผู้เรียน

วิธีการคาดการณ์อนาคตใช้การศึกษาวเคราะห์ข้อมูล
ในอดีตที่ส่งผลทำให้เกิดเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ในปัจจุบัน
แล้วสร้างข้อสรุปรูปแบบของการเกิดเหตุการณ์นั้นๆ

AI พยากรณ์อนาคตด้วยการสร้างรูปแบบข้อมูลจาก
Big Data แล้วทำนายโอกาสของการเกิดเหตุการณ์ เช่น ทำนายว่า
ผู้ป่วยต้องได้รับยาชนิดใดที่สอดคล้องกับอาการป่วยและยีนส์เฉพาะตน
แล้วจะทำให้หายป่วยได้อย่างรวดเร็ว

การคาดการณ์อนาคตบนพื้นฐานของข้อมูล หรือ
Foresight the future จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนา
ตนเองให้พร้อมต่อสิ่งที่จะเป็นไปในอนาคตได้ดี เป็นสิ่งสำคัญที่
ควรพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะคาดการณ์อนาคต เพราะโลกมีการ
เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้การคาดการณ์อนาคตเป็นสิ่งจำเป็น
สำหรับผู้เรียนทุกคน

4. แนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการคาดการณ์อนาคต

เริ่มจากง่ายไปยากดังนี้

1. ตั้งคำถามผู้เรียนเกี่ยวกับผลของการกระทำในอดีตที่ส่งผลให้เกิดเหตุการณ์ในปัจจุบัน คำถามประเภทนี้จะช่วยทำให้ผู้เรียนเข้าใจว่าสิ่งที่เกิดขึ้นในวันนี้ล้วนมีสาเหตุมาจากอดีตทั้งสิ้น และความเข้าใจส่วนนี้จะไปสนับสนุนความเข้าใจระดับที่สูงขึ้นว่า สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตย่อมเป็นผลมาจากสิ่งที่กระทำในปัจจุบันเช่นกัน

2. ตั้งคำถามผู้เรียนว่าสิ่งที่ผู้เรียนกำลังทำอยู่ในปัจจุบันจะส่งผลให้เกิดอะไรขึ้นในอนาคต คำถามนี้จะกระตุ้นให้ผู้เรียนมองภาพอนาคตที่น่าจะเกิดขึ้น ซึ่งเป็นผลจากการกระทำในปัจจุบันของตนเอง คำถามลักษณะนี้ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักคาดการณ์เหตุการณ์ในอนาคตแบบง่ายๆ ไม่มีตัวแปรแทรกซ้อนหรือมีก็น้อยมาก เพราะจำกัดขอบเขตไว้แค่ผลที่น่าจะเกิดขึ้นอย่างแน่นอนจากการกระทำของตนเองเท่านั้น

3. เริ่มซับซ้อนมากขึ้น โดยให้ข้อมูลสารสนเทศในเรื่องใดเรื่องหนึ่งในอดีตและสิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน แล้วถามผู้เรียนว่าสิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนั้นเป็นผลจากการกระทำในอดีตอย่างไร

เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดไม้ทำลายป่าในอดีตกับข้อมูลการเกิดวิกฤติการณ์ภัยแล้งในปัจจุบัน เป็นต้น แล้วตั้งคำถามผู้เรียนว่าข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการตัดไม้ทำลายป่าที่เกิดขึ้นในอดีตเกี่ยวข้องกับการเกิดวิกฤติการณ์ภัยแล้งหรือไม่ เพราะเหตุใด

วิธีการนี้จะช่วยทำให้ผู้เรียนเข้าใจว่าข้อมูลสารสนเทศในอดีตที่ผ่านมา มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการเกิดปรากฏการณ์ปัจจุบัน

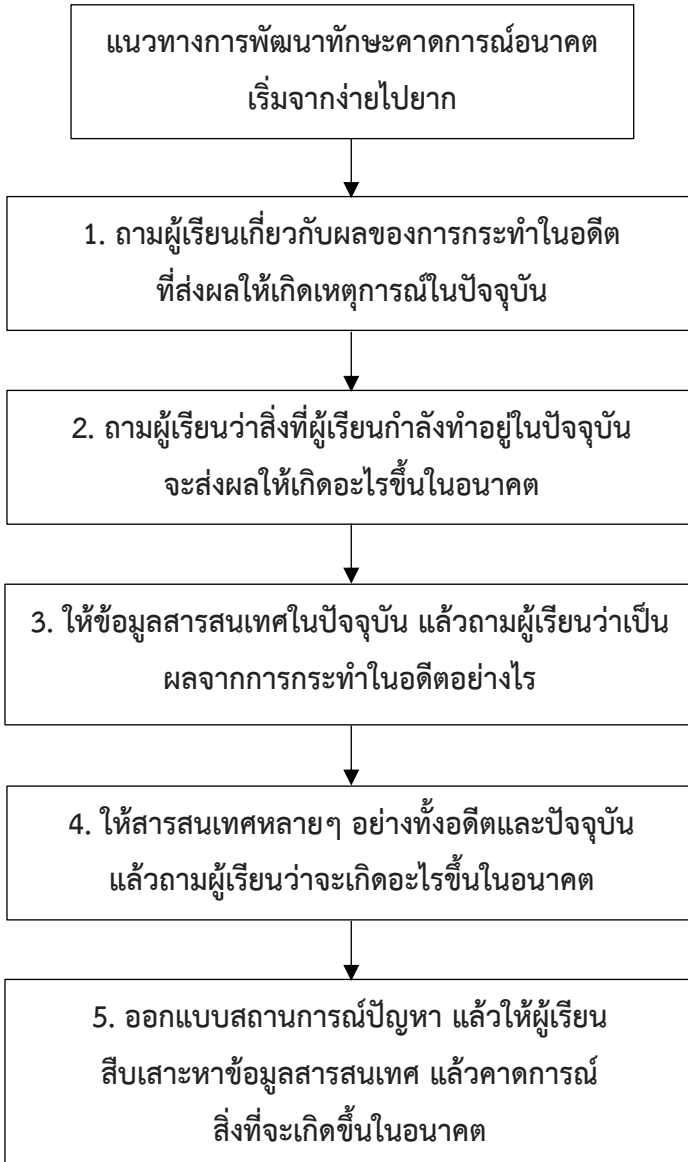
4. ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศหลายอย่าง ทั้งในอดีตและในปัจจุบัน แล้วตั้งคำถามผู้เรียนว่าจากข้อมูลที่ให้ นั้น คาดว่าจะเกิดอะไรขึ้นในอนาคต

วิธีการนี้มีความซับซ้อนในการคาดการณ์อนาคตมากขึ้น ซึ่งจะขึ้นอยู่กับความหลากหลายของข้อมูลสารสนเทศที่ผู้สอนจัดให้ผู้เรียน ยิ่งหลากหลายมากยิ่งมีความซับซ้อนมาก ผู้เรียนจะต้องใช้

ทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ และการคิดลักษณะอื่นๆ เพื่อให้สามารถคาดการณ์ได้แม่นยำมากที่สุด

5. ชับซ้อนมากขึ้นอีก โดยออกแบบสถานการณ์ปัญหาบางอย่างที่ต้องคาดการณ์อนาคต แล้วให้ผู้เรียนแสวงหาข้อมูลสารสนเทศด้วยตนเอง และวิเคราะห์คาดการณ์อนาคตอย่างมีเหตุผล

เช่น กำหนดสถานการณ์ปัญหาขยะในชุมชน แล้วให้ผู้เรียนแสวงหาข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้วยตนเอง (ครูเป็นโค้ชที่คอยกระตุ้นผู้เรียน ให้คำชี้แนะในบางเรื่อง) จากนั้นให้ผู้เรียนนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้มาวิเคราะห์ และคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต หากปัญหาในชุมชนขยะยังไม่ได้รับการแก้ไข

ภาพประกอบ 1 แนวทางการพัฒนาทักษะการคัดกรองอนาคต

5. บทสรุป

การคาดการณ์อนาคต เป็นทักษะของการแสวงหาและวิเคราะห์ข้อมูลในอดีตและปัจจุบันแล้วคาดการณ์ได้อย่างถูกต้องว่าจะเกิดอะไรขึ้นในอนาคต ช่วยทำให้ผู้เรียนปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และวางแผนวันนี้ เพื่อตอบโจทย์อนาคต สามารถนำทักษะนี้ไปใช้ได้ทั้งชีวิตส่วนตัว และชีวิตการทำงานในอนาคต **เรียนรู้และปรับตัว อยู่ตลอดเวลา**

บรรณานุกรม

- European Foresight Platform. (2019). *Scenario Method*. Retrieved September, 20, 2019 from <http://www.foresight-platform.eu/community/forlearn/how-to-do-foresight-methods/scenario/>
- Maree, C. (2015). *Foresight: An Introduction*. Thinking Futures.
- Thinking Futures. (2019). *More About Foresight*. Retrieved September, 20, 2019 from <https://thinkingfutures.net/moreaboutforesight>

การคาดการณ์อนาคต เป็นทักษะของการแสวงหา
และวิเคราะห์ข้อมูลในอดีตและปัจจุบันแล้วคาดการณ์
ได้อย่างถูกต้องว่าจะเกิดอะไรขึ้นในอนาคต
และเตรียมความพร้อมตั้งแต่ววันนี้

